

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD
NOVO MESTO

8000 Novo mesto

tel.: (07) 373-05-75, fax: (07) 373-05-90

E-pošta: andreja.brence@gov.si

Splet: www.kmetijskizavod-nm.si

27. 8. 2021

Dozorevanje jabolk in hrušk na območju Posavja, Dolenjske in Bele krajine

Letošnje leto je zopet nekoliko drugačno. Spomladanska pozeba je močno zmanjšala pridelek jabolk in hrušk. Zmrznila je večina najbolj kakovostnega cvetnega nastavka. Cvetenju je sledilo zelo hladno vreme, kar je še poslabšalo pogoje razvoja plodičev. Tako so v večini primer letos plodovi jabolk in hrušk bistveno drobnejši. Pričakujemo eno izmed najnižjih letin v zadnjih desetih letih.

Rezultati analiz zrelosti (merjenje trdote plodov, suhe snovi in pretvorbo škroba v sladkor), ki smo jih v minulih dneh opravili pri hruškah (sorti viljamovka, konferans) in jabolkih skupine Gala izkazujejo naslednje značilnosti začetka obiralne sezone

- Zorenje jabolk iz skupine Gala in hrušk sorte Viljamovka ter Konferans kasni za 10 do 14 dni napram minulim letom (enako je bilo tudi pri zgodnejših sortah jabolk)
- Plodovi so kljub redčenju, namakanju in dognojevanju v povprečju drobnejši kot v minulih letih
- povprečne izmerjene količine suhe snovi v plodovih jabolk skupine Gala in hrušk sort Viljamovka in Konferans so višje kot lansko leto na začetku obiralne sezone. Bistveno višje so tudi izmerjene trdote.
- Izmerjeni parametri zrelosti obranih vzorcev jabolk v letošnjem pozebnem letu izrazito ne odstopajo med območji. Na vseh obravnavanih legah (Šentjernej, Arnovo selo, Artiče in Globoko) smo pri vzorcih jabolk sorte Gala shniga namenjenemu 1. obiranju izmerili podobne parametre za suho snov: 11,5 – 12 Brix; (en vzorec Gale iz bolj obloženih dreves : 10,5 Brix); trdota je znašala 9 – 10 kg/cm² in škrobna vrednost pa 3 – 4. Samo en vzorec je odstopal z škrobno vrednostjo 6,9.
- v večini nasadov jabolka še niso dosegla zelene barve. Visoka trdota omogoča, da z obiranjem še nekoliko počakamo na boljšo obarvanost

Vsi plodovi na drevesu ne dozoriijo hkrati. Zaradi pozebe imamo na drevesu plodove z zelo različno stopnjo zrelosti. V nasadih, kjer ročno redčenje ni bilo dosledno izvedeno, bo potrebno obiranje izvesti v več ponovitvah. V dobro preredčenih nasadih Gale, bomo lahko jabolka obrali v dveh obiranjih.

Predvideni okvirni obiralni roki:

- Skupina Gala

Glede na opravljene analize, bodo obarvani plodovi dosegli parametre obiranja za daljše skladiščenje s 1. septembrom. Vse meritve so pokazale visoko trdoto, zato ne prehitujte z obiranjem.

Na trgovskih policah žal zopet najdemo plodove jabolk sorte Gala iz nasadov iz našega območja, ki imajo izrazit škrobnat okus.

- Viljamovka

na osnovi meritev predvidevamo, da bodo na toplejših legah doseženi parametri tehnološke zrelosti za daljše hlajenje s 31. avgustom, za namen predelave in sprotne prodaje pa teden dni kasneje. V kolikor plodovi viljamovke ne odpadajo, ostajajo zeleni in škrobni test ne nakazuje hitrega spreminjanja škroba v sladkor, je nespametno prehitovati z obiranjem, saj plodovi v teh razmerah vsakodnevno močno pridobivajo na teži.

- **Konferans:** na osnovah analiz, ki smo jih opravili v začetku tedna, predvidevamo, da bodo prvi plodovi primerni za obiranje po 3. septembru. Analizo bomo ponovili v začetku naslednjega tedna in ugotovili trend dozorevanja

Nasadi, ki jih je prizadela toča

Kljub temu, da v poškodovanih nasadih plodovi dozorevajo hitreje, je tam, kjer je še kaj ostalo na drevesu, z obiranjem koristno nekoliko počakati, da plodovi še nekoliko pridobijo na suhi snovi in aromah. Tudi za predelavo je potrebno skrbno spremljati parametre dozorevanja. Iz nedozorelega sadja se ne da pripraviti dobrih izdelkov iz sadja.

V pomoč pri ugotavljanju zrelosti jabolk in hrušk

Dodajamo še **recept za jodovico**, s katero določamo pretvorbo škroba v sladkor. Pripravijo nam v lekarni po sledečem receptu: enemu litru destilirane vode je potrebno primešati deset gramov kalijevega jodida in tri grame joda. Jodovico hranimo v temni embalaži.

Kratko navodilo za določanje vsebnosti škroba: plod jabolka ali hruške prečno prerežemo in rezo ploskev pomočimo v jodovico. Po nekaj minutah že lahko ocenjujemo stopnjo zrelosti analiziranih plodov. Škrob se v prisotnosti jodovice obarva temno modro oziroma črno. Če se rezna ploskev jabolka v celoti obarvana črno, to pomeni, da je plod še popolnoma nezrel. V kolikor pa je rezna ploskev po namakanju v jodovici ostala svetla, pa pomeni, da so plodovi že prezeli za dolgotrajno skladiščenje. Tako zrela jabolka in hruške so že v tako imenovani užitni zrelosti in so namenjena sprotni uporabi in predelavi. Navodilu je dodana tudi skica škrobnega testa oziroma barvna tabela za določanje zrelosti na osnovi razgradnje škroba in tabela vrednosti najpomembnejših zrelostnih parametrov.

*Za zaključek navajam še priporočilo dr. Josef Streif povzeto iz predavanja **Kakovost in trpežnost jabolk** (9. Lombergarjev posvet – 06.12.2013: Tam, kjer imamo v nasadu zdravo listje, plodovi jabolk v zadnjem tednu pridobijo na debelini od 1 do 3 mm, kar preračunano v težo pridelka pomeni tudi do 10 % celokupne mase. Pri pridelku 40 ton na hektar, lahko znaša izpad pridelka pri prezgodnjem obiranju do 4 tone na hektar.*

Aktivno in zdravo listje v tem času bistveno pozitivno doprinese k boljši zunanji in notranji kakovosti plodov. Da bodo jabolka dobrega okusa, mora vsebnost suhe snovi, v času obiranja znašati vsaj 12° Brix. Trdota plodov ob obiranju ne sme pasti pod 7 kg/cm².

V naših navodilih podajamo okvirne roke obiranja. Obiranje je potrebno prilagoditi namenu uporabe plodov in se o času obiranja za posamezno sorto predhodno posvetovati s prevzemniki jabolk oziroma predstavniki hladilnic. Predvsem pa je za natančnejšo določitev rokov obiranja potrebno zasledovati dozorevanje v vaših nasadih.

Andreja Brence, KGZS – zavod Novo mesto

